

Ob tragični smrti Lorda Mountbattena

TERORIZEM JE PLOD KRIVIC IN NASILJA

Vsakdo, ki je pretekle dni bral ali slišal po radiu novico o novih atentatih irske teroristične organizacije IRA na lorda Mountbattena, strica britanske kraljice in znanega vojaškega poveljnika med drugo svetovno vojno, ter njegovo družino, pa tudi na dve skupini britanskih vojakov, eno na Severnem Irskem in drugo med gostovanjem (šlo je za vojaško godbo) v Belgiji, se je zgrozil. Teror je zahteval pri atentatu na izletniški čoln lorda Mountbattena žrtve celo med otroki. En njegov vnuk je bil ubit, več drugih otrok in drugih družinskih članov pa ranjenih.

Toda treba se je le malo bolj poglobiti v problem, pa se človek zave, da krivde za take teroristične akcije, pa naj so še tako okrutne in grozljive, ni mogoče pripisati samo eni strani. Zlasti ne v pogledu Ircev. Zatiranje irske manjšine na Severnem Irskem traja že stoletja. Angleži so bili tisti, ki so podjarmili Irce in jih skušali uničiti v preteklih stoletjih z vsemi sredstvi, ki so jih imeli na razpolago, od orožja do umiranja od lakote, ker so ropali Irce posestva, jim odvzemali zemljo in jih obsodili k stradanju. Na milijone Ircev se je moralo v teku stoletij, posebno v 18. in 19. stoletju, preseliti v Združene države. Brez angleških vdorov in zatiranja bi imela Irska danes morda 20 milijonov prebivalcev in več, morda celo več kot Anglija sama, saj je bila v zgodnjem srednjem veku gosteje naseljena in bolj civilizirana. Danes ima samo slabe tri milijone prebivalcev. Mnogo več Ircev živi v Združenih državah. Baje celo dvajset milijonov. Potomec irskih priseljencev v prejšnjih stoletjih je bil tudi pokojni predsednik Kennedy.

Zatiranje in preganjanje irskega naroda pa ni imelo samo narodnostnega in verskega značaja (protestantski Angleži so hoteli uničiti tudi irski katolicizem, katerega niso trpeli v svoji državi), ampak tudi socialnega. Angleški plemiči so tlačili irske kmete in jih skušali za vsako ceno napraviti za svoje tlačane ter se polastiti njihove zemlje. Medtem ko se je Anglija v 18. in 19. stoletju naglo industrializirala ter se razvila tudi v trgovinsko velesilo, je ostala Irska agrarna dežela, dežela kmetov, najemnikov in pastirjev. Ko so začeli Irce v 19. in v začetku tega stoletja nov oborožen boj za svobodo, svojo narodno-osvobodilno vojno, so Angleži več uporov zadušili s pravih terorjem in so obesili njihove glavne voditelje, celo še med prvo svetovno vojno, ko so Irce izkoristili priložnost in

se ponovno uprli, zanašajoč se na nemško pomoč.

Ko so bili Angleži po prvi svetovni vojni leta 1937 končno prisiljeni, da so priznali Irski neodvisnost, so odtrgali od nje Severno Irsko (14.146.000 kvadr. kilom. in poldrug milijon prebivalcev), ki so jo bili že toliko raznarodili, da se je večina prebivalstva (poangleženi Irce in priseljeni Angleži, Škoti in drugi) uprla priključenju k irski državi. Pregarjanje je sicer prenehalo, toda Irce so na Severnem Irskem še vedno politično in gospodarsko-socialno zapostavljeni ter tvorijo revnejšo plast prebivalstva, delavce, kmete, male trgovce in obrtnike. Irska država in irska manjšina na Severnem Irskem se nista nikoli odpovali pravici do samoodločbe Severnih Ircev ali bolje rečeno pravici do enostavne vrnitve te odtrgane dežele, saj je jasno, da bi pri samoodločbi, pri kateri bi sodelovala tudi večina, zmagali nasprotniki priključitve k Irski.

Angleška večina na Severnem Irskem ni hotela nikoli niti slišati o kaki vrnitvi te dežele Irski in prav tako ne o kaki enakopravnosti irske manjšine. Naduti voditelji angleške večine vzdržujejo za vsako ceno mit o nekaki večvrednosti Angležev, ki da imajo večjo pravico do te dežele kot Irce. Angleška vlada v Londonu je vedno držala z njimi in skušala držati Irce mirne z obljubami in frazami, ali pa tudi z grožnjami. To je bilo končno Irce dovolj. Kot že večkrat v svoji zgodovini, so si ustano-

vili tajno bojno (»teroristično«) organizacijo IRA (Irska republikanska vojska) in ta je začela na Severnem Irskem pred dobrim desetletjem boj iz ilegale. To je bil vzrok irskega terorizma na Severnem Irskem. Jasno je, da vodi ta boj posebna organizacija, ki je ni mogoče identificirati z večino irskega prebivalstva, vendar uživa simpatije in podporo severnoirske ljudske mase. Mnenja o uporabi nasilja so sicer deljena, saj obstajata dve skupini celo v IRI sami, toda o upravičenosti boja nihče ne dvomi. Severna Irska je danes dejansko po britanski vojski okupirana dežela in Irce morajo prenašati to okupacijo kot dodatek tuje oblasti. Anglija je vsa ta leta dosledno odklanjala vsak dialog s Severnimi Irce ali z irsko vlado ne samo o vrnitvi Severne Irske, ampak celo o kaki njeni resnični samoupravi z dejansko in enakopravno udeležbo irske manjšine. Angleška trmoglavost pa je izzivala vse hujši odpor in sedanje stopnjevanje terorizma je odgovor na to, izraz obupne odločenosti ne popustiti in končno izsiliti tak dialog ter prepričati angleško vlado, da zaman upa v zlom irske volje do odpora in neodvisnosti. Atentate IRE je treba zato presojati tudi iz tega zornega kota. Lord Mountbatten, njegov vnuk in drugi nedolžni otroci so zato in še bolj žrtve britanske kolonialistične in centralistične politike kakor irskega terorizma. Nihče ne more upati, da bo lahko v današnjem času za trajno držal kak narod pod svojo oblastjo s prevaro ali silo.

Po izjavah novega predsednika vlade

Slovenska manjšina odklanja napačna tolmačenja mednarodnih sporazumov

Kot je bilo predvidevati, je vlada predsednika Cossiga prejela v parlamentu zaupnico, pri čemer je bilo odločilno zadržanje socialističnih parlamentarcev, ki so sklenili, da se ne bodo udeležili glasovanja o zaupnici novi vladi.

Ko je predsednik Cossiga v poslanski zbornici odgovarjal na izvajanja raznih poslancev, ki so posegli v razpravo, je smatral za potrebno spregovoriti nekaj besed tudi o vprašanjih, ki se tičejo Trsta, izvajanja osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo ter manjšinske problematike.

Predsednik Cossiga se je najprej opravičil, da ni v svojem programskem govoru omenil osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, pri čemer pa je naglasil, da je ta dogovor dokončno uredil vprašanje meje med obema državama, kar je nato potrdil tudi italijanski parlament. V zvezi z izvajanjem gospodarske vsebine osimskega sporazuma, je Cossiga dejal, da je zdaj na delu 15 mešanih komisij. Vlada bo posvečala posebno pozornost delu tiste komisije, ki se zanima za industrijsko prosto cono, saj

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 2. septembra, ob: 8.00 Poročila; 8.15 Glasba; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Mali koncert; 10.30 Kulturni dogodki; 11.00 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 11.05 Mladinski oder: »Copek«. Dramatizirana zgodba, po povesti Enrica Novellija - Yamba napisala Mara Kalan; 11.25 Motivi; 12.00 Poročila; 12.15 Nabožna glasba; 13.00 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Poslušajmo spet; 15.30 Nedeljsko popoldne; 16.00 Neposredni prenos »Draga 79«; 17.00 Koncert: Mendelssohn Bartholdy: Simfonia; 19.00 Poročila.

■ PONEDELJEK, 3. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem, radijska antologija; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Pravljica; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert: Romantična dela; 11.30 Poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Ribe in morje, radijski variete; 13.00 Poročila; 13.15 Umetne in ljudske pesmi; 13.45 Naši ansambli; 14.00 Novice; 14.10 za prijetno popoldne; 14.15 Roža mogota; 15.30 Poročila; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Kulturni prostor; 18.20 Glasbeni drobiž; 19.00 Poročila.

■ TOREK, 4. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Rdeče, rumeno, zeleno...; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 Roman v nadaljevanjih: »Jamnica«; 11.30 Poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Poročila; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Poročila; 17.05 Engelbert Humperdinck: Janko in Metka, opera; 18.10 Kulturna kronika; 19.00 Poročila.

■ SREDA, 5. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba za dobro jutro; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Glasba za najmlajše; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.30 Poročila; 11.35 Vam ugaja jazz?; 12.00 Bodimo resni!, radijski variete; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Poletna vročica; 15.30 Poročila; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 »Ubežnika«, radijska kriminalka (Aleksander Marodič); 19.00 Poročila.

■ ČETRTEK, 6. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Otroci se igrajo; 10.00 Poročila; 10.05 Koncert; 11.00 Roman »Jamnica«, dramatizacija Zora Tavčar; 11.30 Poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Roža mogota; 15.30 Poročila; 15.35 Vodič po glasbeni umetnosti; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Četrtekova srečanja; 18.20 Glasbeni drobiž; 19.00 Poročila.

■ PETEK, 7. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Na počitnicah; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.30 Poročila; 11.35 Slovenski izvajalci lahke glasbe; 12.00 Rezervirano za...; 12.30 Z glasbo po Južni Ameriki; 13.00 Poročila; 13.15 Zborovska glasba; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Naši nepoznani znanci; 15.30 Poročila; 16.30 Rezervirano za...; 17.00 Poročila; 17.05 Skladatelji in izvajalci; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 Kulturni prostor; 18.20 Glasbeni drobiž; 19.00 Poročila.

■ SOBOTA, 8. septembra, ob: 7.00 Poročila; 7.20 Glasba; 8.00 Novice; 8.05 Z novim dnem; 9.00 Dnevni pregled tiska; 9.30 Nekoč v davnih časih; 10.00 Kratka poročila; 10.05 Koncert sredi jutra; 11.00 Roman v nadaljevanjih: Prežihov Voranc: »Jamnica«, dramatizacija Zora Tavčar; 11.30 Kratka poročila; 11.35 Počitniški vrtljak; 13.00 Poročila; 13.15 Glasba po željah; 14.00 Novice; 14.10 Za prijetno popoldne; 14.45 Slovenske povojne revije v Italiji; 15.30 Kratka poročila; 16.30 Rezervirano za...; 17.30 Kratka poročila; 18.00 Kulturna kronika; 18.05 »Poštene žene« (Henry Becque, Lelja Rehar, RO); 18.45 Vera in naš čas; 19.00 Poročila.

Slovenska manjšina odklanja...

■ nadaljevanje s 1. strani

gre za pobudo, ki bi lahko predstavljala — tako je dejal predsednik vlade Cossiga — izvirno obliko gospodarskega sodelovanja med obema državama z različnima družbenima ureditvama, med prebivalstvom na obmejnem področju in med Jugoslavijo ter celotno Evropsko gospodarsko skupnostjo. V zvezi s Trstom je Cossiga naglasil, kako si bo vlada prizadevala, da bi se zajamčil nadaljnji razvoj tržaškega gospodarstva, pri čemer prihajajo v poštev posebni ukrepi za pristanišče, za razvoj potrebnih infrastruktur in za nadaljnji razvoj proizvodnje. Vlada se bo zavzemala — je naglasil Cossiga — da bi Trst ponovno postal ne samo bistven dejavnik za prijateljstvo in sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo, temveč tudi most med Srednjo Evropo in sredozemskimi državami. Predsednik Cossiga je nato obravnaval vprašanje narodnih manjšin, pri čemer ni izrecno omenil slovenske manjšine. V tej zvezi je dejal, da bo vlada spoštovala nujne mednarodne obveze, v mejah ustreznega ozemeljskega območja, in bo hkrati sprejela zakonske ukrepe, ki se bodo sklicevali na dinamično tolmačenje ustavnega določila, ki predvideva zaščito za državljane, kateri pripadajo raznim etničnim skupnostim. Značilnosti in meje nadaljnjega razvoja teh zakonskih ukrepov — je dobesečno dejal predsednik Cossiga — bodo vsekakor vedno v skladu z ustavnim določilom, v skladu z uravnovešeno zaščito interesov vseh državljanov, ne da bi bila pri tem zapostav-

ljena kaka narodnostna skupnost, in predvsem v popolnem skladu z interesi celotne državne skupnosti«.

Že na prvi pogled se kaže, da je predsednik vlade Cossiga o problematiki narodnih manjšin — pri čemer je zanimivo, da slovenske izrecno sploh ni omenil — govoril zelo zavito in protislovno, saj je uveljavil celo poudaril, da si Italija nima kaj očitati glede narodnih manjšin. To bi pomenilo, da je Italija izpolnila vse dolžnosti tudi do slovenske narodne manjšine, kar pa žal nikakor ne ustreza resnici. Zdi se tudi, da predsednik Cossiga restriktivno tolmači obveznosti, ki izhajajo iz osimskega sporazuma, saj v svoji repliki pravi, da bo vlada spoštovala mednarodne obveze v mejah ustreznega ozemeljskega območja. Te besede bi se lahko tako tolmačile, kot da bi zaščita veljala le za Slovence na Tržaškem, se pravi na področju bivše cone A, pri čemer ne bi prišli v poštev pripadniki slovenske manjšine na Goriškem in v videmski pokrajini. Slovenci v Italiji pa so že povedali, da se s takšnim stališčem nikakor ne strinjajo, pri čemer so jih podprle tudi italijanske demokratične sile. S takimi izvajanjem ministrskega predsednika Cossiga Slovenci v Italiji nikakor ne morejo biti zadovoljni, saj obstaja upravičen dvom, da bi ta vlada hotela tako ukrepati v korist slovenske narodne manjšine, kot izhaja iz pravilnega tolmačenja ustavnih določil, osimskega sporazuma in resolucije, ki jo je ogromna večina parlamenta odobrila ob ratifikaciji že omenjenega dogovora med Italijo in Jugoslavijo.

Neuvrščeni v Havani

V kubanski prestolnici Havani se je začelo prvo obdobje konference neuvrščenih držav. Gre za začetek zasedanja na ravni veleposlanikov, ki se bodo morali ukvarjati predvsem z organizacijskimi vprašanji, čeprav bodo obravnavali tudi nekatere košljive probleme, kot so na primer predstavninstvo Kampučije na konferenci, zahteva arabskih držav, naj se vsaj začasno izključijo iz gibanja neuvrščenih Egipt, ter vprašanje takoimenovane demokratizacije splošne dejavnosti neuvrščenih. Kljub vsem težavam, kažejo v Beogradu precejšen optimizem, kar zadeva potek in zaključke konference v Havani. Zasedanja se bo udeležil tudi predsednik Tito, ki je nekakšen patriarh tega gibanja, saj je med drugim edini, ki se je udeležil vseh dosedanjih šestih konferenc neuvrščenih. Jugoslovanska diplomacija in sam predsednik Tito sta v pričakovanju te konference razvila izredno ži-

vahno dejavnost. Jugoslaviji gre predvsem za to, da ostanejo glavne politične smernice gibanja neuvrščenih nedotaknjene. Beograjska vlada odločno zagovarja neblokovo politiko in se protivi, da bi se gibanje neuvrščenih tako ali drugače priključilo kakšnemu taboru. Konference v Havani se bodo udeležili predstavniki kakih sto držav, kar pomeni, da jih bo štirikrat več kot na prvi konferenci leta 1961 v Beogradu. Zanimivo je, da se bodo kot gostje te konference udeležili tudi uradni zastopniki Romunije in Španije.

—O—

Kitajska - Vietnam

V uradnih vietnamskih krogih trdijo, da je 24. avgusta dvesto kitajskih vojakov prekorajilo državno mejo in povzročilo na vietnamskem ozemlju več žrtev med obmejnimi stražniki in civilisti. To se je pripetilo v Severnem Vietnamu na področju Bach Dicha. V hanojskih krogih pravi, da so vietnamski obmejni stražniki in vietnamski vojaki odbili napad in pognali kitajske vojake čez mejo. Hanojska vlada zahteva, naj kitajske oblasti prenehajo z izzivanji in naj prevzamejo vso odgovornost za posledice svojih izzivalnih akcij.

NESREČA V ROMUNIJ

16 mrtvih in preko 50 ranjencev — to je tragični obračun trčenja lokomotive in avtobusa, do katerega je prišlo v Romuniji. Nesreča se je pripetila pri nezavaranem prehodu v bližini Sibiuja, kakih 200 kilometrov severo-zahodno od Bukarešte. Agencija Agerpress, ki je vest posredovala, dodaja, da je med ranjenci šest ljudi v življenjski nevarnosti.

Ponatis slovarja Alasie da Sommaripa

Vsi smo v svojih šolskih letih pri pouku slovenščine ali bolje rečeno zgodovine slovenskega jezika in slovstva vsaj nekaj zvedeli v slovitim italijansko-slovenskem slovarju italijanskega redovnika iz reda servitov Gregorija Alasia da Sommaripa del Bosco, napisanega na devinskem gradu in natisnjene leta 1607 v Vidmu, verjetno na stroške takratnega devinskega grofa Raimonda della Torre e Valsassina.

Zato je Alasia da Sommaripa knjigo tudi posvečil omenjeni grofovski družini in še posebej Raimondovemu sinu Matiju, ki ga je učil slovenščine, kar meče še posebno luč na takratne slovenske razmere in predstavlja še nov dokaz — v nasprotju s toliko ponavljanimi trditvami — da je vse tedanje plemstvo na Slovenskem v vsakdanjem občevarju govorilo predvsem, če ne edino, slovensko.

Na tisto mecensko uslugo je lahko upravičeno ponosen tudi sedanji potomec te plemiške družine, ki je v četrtek, 23. t. m. priredil sprejem s slovesno predstavitev ponatisa te znamenite knjige. Na predstavitev so bili povabljeni predstavniki našega kulturnega življenja, poleg drugih predstavnikov slovenske javnosti, zlasti devinsko-nabrežinske občine, katere župan Albin Škerk je napisal predgovor za novo izdajo knjige, katere sozaložnica je tudi ta občina, glede na to, da je delo nastalo pred skoraj 400 leti na njenem današnjem ozemlju. Na to je lahko njeno prebivalstvo po pravici ponosno, saj so njegovi predniki gotovo v največji meri prispevali k temu, da se je v učenem italijanskem redovniku, ki je prispel iz Cunea v Piemontu v Devin s čisto drugo nalogo, vzbudilo zanimanje in simpatija za slovensko ljudstvo in da se je tako dobro naučil slovenščine, da je sklenil napisati slovar tega jezika in da je vključil v svojo knjigo celo marsikaj drugega, namreč razna izvirna slovenska besedila, ki pomenijo danes dragoceno literarno in ljudsko-jezikovno dediščino, npr. razne molitve in božje zapovedi ter nekaj ljudskih verskih pesmi za božični, velikonočni in binkoštni čas, pa tudi primer pogovora tujega potnika z domačinom in slovenske pozdrave, med katerimi je tudi znameniti pozdrav »Bog vas sprimi«, t. j. Bog vas sprejmi, ki ga poznamo že iz svetne srednjeveške slovenske zgodovine. Z njim je namreč, kot znano, koroški vojvoda Bernard Španhejmski sprejel na meji

Koroške dežele nekaj stoletij prej nekega pustolovskega popotnega viteza-pesnika in njegovo spremstvo.

Knjiga Alasia da Sommaripa vsebuje, glede na to, da je bila mišljena predvsem kot slovar, lep besedni zaklad. V slovarkem delu je zabeleženih okrog 2900 slovenskih besed, kar pomeni odličan prispevek k zgodovini slovenskega jezika. Besede so napisane s tedanjim italijanskim pravopisom, ne zato, ker bi Alasia di Sommaripa ne bil poznal tedanjega osrednjega slovenskega pravopisa oziroma literature, vsaj glavne, ampak zato, ker je bila knjiga namenjena njegovim italijanskim redovnim sobratom in drugim njegovim rojakom, ki bi kot duhovniki delovali med slovenskim ljudstvom, ali potnikom iz Italije, ki bi se znašli med Slovenci in bi se radi sporazumeli z njimi.

Ker je knjiga meniha Gregorija Alasia da Sommaripa izšla v Vidmu in je nastala na skrajnem zahodnem robu slovenskega ozemlja, dolgo časa ni vzbudila pozornosti v osrednji Sloveniji, če ji ni sploh ostala neznana. Pri tem pa je avtor sam kar dobro poznal slovenski narod in njegovo razširjenost kot tudi ostali slovansko govoreči svet, h kateremu pa je prišteval tudi Ogrje in Litvance; ti zadnji so bili tedaj združeni s Poljsko, zato je njegova pomota razumljiva. Madžare je prištel k slovanskim narodom nedvomno

zato, ker so spadale k njihovi državi razne slovansko govoreče dežele, poleg dela slovenskega ozemlja, t. j. takojmenovane Slovenske ali po tedanjem Vandalske krajine, današnjega Prekmurja, tudi Slavonija, prava Hrvaška in Slovaška, tako da je najbrž večina prebivalstva v tedanji ogrski državi govorila slovanske jezike, saj je bil večji del prave Ogrske zaseden od Turkov. In ker v Evropi tedaj še ni obstajal pojem nacionalne države, je Alasia da Sommaripa torej čisto upravičeno prištel med slovansko govoreča ljudstva tudi Ogrje, t. j. prebivalce ogrske države. Vsa dozdevna čudaštva oziroma netočnosti v njegovi knjigi se tako izkažejo v tej zgodovinski osvetljavi za resnične podatke, odgovarjajoče tedanjim razmeram.

Ponatis Sommaripove knjige je na zunaj točna kopija izvirnika, ki se je ohranil, kolikor je dozdej znano, v enem samem izvodu; vendar pa je vključenih v knjigo nekaj sodobnih besedil — poleg že omenjenega predgovora devinsko-nabrežinskega župana Škerka tudi študija, ki jo je napisal znani literarni zgodovinar Lino Legiša.

Knjiga je izšla v zbirki Monumenta Litterarum je zdaj izšla v zbirki Monumenta Litterarum Slovenicarum, ki jo izdaja Mladinska knjiga v Ljubljani in sicer kot njen 16. zvezek. Žal je v slovenskih tekstih v knjigi nekaj napak, na katere bomo opozorili kdaj drugič, a ki ne morejo zmanjšati vrednosti tega ponatisa kot tudi ne zasluge založbe, ki je poskrbela za ponatis. Take stvari — ovrednotenje in objavljanje starih dokumentov o slovenski narodni in kulturni samostojnosti, so vsega priznanja vredno delo.

Sindikalna dejavnost v Italiji

Tajnik sindikalne zveze CISL Romei je na tiskovni konferenci v Rimu obrazložil stališče enotne sindikalne federacije CGIL-CISL-UIL do stavke, ki jo za danes zvečer (četrtek) proglašajo avtonomni železničarski sindikati. Romei je odločno grajal to stavko, ki se bo pričela v četrtek ob 21. uri in se bo zaključila v petek ob isti uri, pri čemer je naglasil, da gre za nepotrebno cehovsko protestno akcijo. Vprašanje drugačne ureditve premične lestvice je splošnega značaja — je nadaljeval Romei — in ga je treba zato širše obravnavati. Morebitno protestno akcijo je treba drugače organizirati in predvsem skrbeti, da ne bodo imeli škode delavci, ki se zdaj vrača-

jo z dopustov. O vprašanju preureditve premične lestvice za javne uslužbenke je Romei dejal, kako enotna sindikalna federacija zahteva od vlade, naj se v začetku septembra prične pogajanja. Če bo enotna sindikalna federacija menila, da so predlogi vlade nesprejemljivi — je zaključil tajnik sindikalne zveze CISL Romei — bodo sindikati proglasili splošno ali razčlenjeno stavko, ki se je bodo udeležili štirje milijoni javnih uslužbencev.

—O—

Vietnam in Tajsko

Glas demokratične Kampučije, to je radijska postaja bivšega Pol Potovega režima, je poročala, kako razpolaga z dokazi, da Vietnam tajno pošilja svoje vojake na Tajsko v pričakovanju splošnega napada na to državo. Omenjena radijska postaja pravi, da sta Vietnam in Sovjetska zveza prepeljala precejšnje število vojakov v neposredno bližino tajske meje, da bi na ta način premagala še zadnje oddelke Pol Potovega režima in hkrati ogrozila varnost Tajске. Medtem sta Vietnam in Kampučija objavila skupno poročilo, v katerem pravita, kako se zavzemata za izboljšanje odnosov s Tajsko in z drugimi državami v Jugovzhodni Aziji. To vest je sporočila tiskovna agencija Vzhodne Nemčije, ki je pristavila, da je odposlanstvo revolucionarnega ljudskega sveta Kampučije te dni uradno obiskalo Hanoj, kjer je bil podpisan sporazum o nadaljnjem sodelovanju med obema državama.

Obnovila se je vladna dejavnost

Za vlado so se zaključile krajše počitnice, saj se je ministrski predsednik Cossiga že vrnil v Rim. V prestolnici se bo moral zdaj zanimati za vrsto problemov, ki gredo od energetske krize do stanja na področju brezposelnosti in cen. Vlada bo morala dejansko izoblikovati vrsto ukrepov in predlogov, s katerimi bo začela izvajati program, ki ga je bil obrazložil predsednik Cossiga, ko je predstavil parlamentu svojo vlado. Kar zadeva energetska krizo, je treba omeniti, da obstaja na ministrski ravni poseben odbor, ki mu predseduje minister za industrijo Bisaglia. Vlada bo po vsej verjetnosti odobrila načrt, ki bo med drugim predvideval vrsto varčevalnih ukrepov ter natančne predloge za

izkoriščanje energetskih virov, ki so različni od petroleja. Ni izključeno, da se bo vlada odločila za legalno uro skozi vse leto, za enotni delovni urnik in za prepoved prometa po zgodovinskih mestnih središčih.

Na področju cen se bo vlada zanimala predvsem za blago široke potrošnje. Izredno važna je tudi politika na področju zaposlovanja, saj je treba predvsem skrbeti za zaposlitev mladine, ker je ta problem kočljiv zlasti na jugu države. V poštev prihaja tudi vprašanje reforme pokojninskega sistema, o čemer pa bo septembra razpravljala pristojna poslanska komisija.

Vlada se bo sestala na svoji prvi seji po vsej verjetnosti prihodnji teden.

Predstavitev ponatisa Alasijevega italijansko-slovenskega slovarja na devinskem gradu

V devinskem gradu smo v četrtek, 23. avgusta, prisostvovali zanimivi prireditvi ob predstavitvi ponatisa dela »Vocabolario Italiano e Schiauo, Slovar italijansko-slovenski«, italijanskega redovnika servita Gregoria Alasia da Sommaripa. Slovar je izšel v Vidmu leta 1607, natisnila pa ga je tiskarna Giovanni Battista Natolini. V tistem času namreč ni bilo tiskarne ne v Trstu ne v Gorici.

Za ponatis te knjige, ki je prava redkost, so poskrbeli Mladinska knjiga iz Ljub-

ma. Princ je tudi poudaril širši pomen Alasijevega dela, ki je nedvomno velik prispevek k omikanemu sožitju med različnimi narodi.

Tudi devinsko-nabrežinski župan Škerk je v svojem pozdravnem nagovoru poudaril važnost Alasijevega slovarja, ki naj bi bil kažipot za zbliževanje med obema tu živječima narodoma. Nato je prevzel besedo literarni zgodovinar Lino Legiša, ki je orisal Alasijevo delo. Alasia je namreč spoznal, da se mora naučiti jezik, ki ga govori ljudstvo, med katerim je deloval. Zanimivo pa je, da se je tega jezika naučil tudi na gradu, kjer je tedaj gospoda poznala in govorila slovensko. Alasia pa se ni ustavil pri tem, ampak je svoje znanje skušal posredovati italijanskim rojakom. Od tod torej dejstvo, da je sestavil nekakšen priročnik, ki poleg slovarja vsebuje še dvojezičen pogovor popotnika z domačinom, kratko slovensko slovnico v italijanskem jeziku, nekatere znane molitve, kot Oče naš, Zdrava Marija, Vera, deset božjih in pet cerkvenih zapovedi, spovedni obrazec, pet starih ljudskih nabožnih pesmi, vzorec za začetek in zaključek slovenske pridige in uvod v branje nedeljskega evangelija. Legiša je tudi omenil, da je bil Alasia prvi italijanski slovenist, njegov slovar pa je zgled, kako sta v 17. stoletju dva naroda znala najti pot do sožitja v medsebojnem spoštovanju.

Za Legišo je spregovoril podpredsednik SAZU Bratko Kreft, ki je ob Alasijevem delu ugotovil, da se v imenu humanizma lahko zrušijo pregrade med še tako različnimi narodi in kulturami.

Predstavitev ponatisa »Vocabolario Italiano e Schiauo, Slovar italijansko-slovenski« je popestril nastop recitatorjev SSG iz Trsta in nastop mandolinistične skupine iz Tržiča. Omeniti pa moramo dejstvo, da se nihče izmed italijanskih udeležencev predstavitve ni oglasil in dal svoj prispevek k tej važni kulturni prireditvi.

a. b.

DELOVNO MESTO

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE v Trstu razpisuje mesto vratarja. Pogoji: končana obvezna šola, odslužen vojaški rok, obvladanje slovenščine. Pismene prošnje sprejema uprava SSG, Trst, Ul. Petronio 4 (Kulturni dom), do 30. t. m.

NESREČA V MILJAH

Zaradi zastrupitve s plinom sta v Trstu pred dnevi umrla brata Manuel in Alessandro Benedetti. Prvi je bil star tri leta, drugi pa 11 let. Otroka je zastrupil plin, ki je uhajal iz jeklenke v kopalnici. Nesreča se je pripetila v restavraciji na Tankem rtiču pri Miljah, ki jo upravljajo starši. Sodna oblast je uvedla preiskavo. Po dosedanjih vesteh se zdi, da je mati obeh otrok ukazala, naj se otroka pred večerjo skopata. Ker čez kake četrt ure ni slišala iz kopalnice nobenega glasu, je stopila vanjo in našla otroka nezavestna. Skušala jima je nuditi prvo pomoč, a ker to ni ničesar zaleгло, je poklicala policijo in Rdeči križ. V tej zvezi nekateri pravijo, da je prišlo do določene zamude in da rešilec ni pravočasno prišel na kraj nesreče. Na vsak način drži, da so oba otroka ob pozni uri z zasebnim avtomobilom pripeljali v otroško bolnišnico Burlo Garofalo. Zdravniki so skušali nuditi pomoč, a je bilo vse zaman, ker sta bila otroka mrtva. Trupla sta na razpolago sodni oblasti, ki bo po vsej verjetnosti odredila obdukcijo.

ŽELEZNIŠKE TARIFE

Od prihodnje sobote dalje bodo železniške tarife za 10 odstotkov dražje. Vozovnica za prvi razred bo od Trsta do Rima stala 2 tisoč 400 lir več, vozovnica za drugi razred pa 1400 lir več. Od 1. septembra dalje bodo tudi dražje posebne vozovnice za brzovlake, za spalne vozove in za druge železniške usluge. Nadaljnja podražitev za 10 odstotkov je predvidena ob koncu letošnjega leta. Pričakuje se hkrati, da bodo podražili tudi tarife za blagovni železniški promet.

V tej zvezi opozarjamo, da se bodo prihodnjo soboto v Trstu podražile tudi tramvajske in avtobusne tarife. Navadni listek za tramvaj bo stal 200 lir namesto dosedanjih sto.

TRAGEDIJA NA OPČINAH

Na Opčinah je pred kratkim hudo pretresla tragedija v mladi družini, ko je mož, ki se mu je zmedel um zaradi finančnih težav, v spanju zadušil svojo ženo, ki se je komaj vrnila iz bolnišnice. Mož je romal v zapor (prijavil se je sam) in nato na opazovanje v umobolnico, dva otroka pa sta ostala brez staršev.

OBVESTILO

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja »France Prešeren« v Trstu sporoča, da se popravni izpiti za šolsko leto 1978/1979 tako na znanstvenem, kot na klasičnem oddelku pričnejo v soboto, 1. septembra t. l. ob 8.30 s pismeno nalogo iz slovenščine.

Sekcija SSK v dolinski občini

prireja

na igrišču pri sr. šoli v DOLINI vsakoletni

»NAŠ PRAZNIK«

z naslednjim sporedom:

Sobota, 1. septembra: ob 16. uri odprtje kioskov; ob 19. uri nastop pevskega zbora Marij Kogoj iz Trsta; od 20. ure dalje igra ansambel Lojze Hlede iz Steverjana.

Nedelja, 2. septembra: ob 15. uri odprtje kioskov; ob 17. uri kulturni program; Koncert godbe na pihala iz Ricmanj; Koncert ansambla Lojzeta Hledeta; od 20. ure dalje prosta zabava ob zvokih narodno zabavnega ansambla Lojzeta Hledeta iz Steverjana.

Ponedeljek, 3. septembra: ob 16. uri odprtje kioskov; ob 19. uri mali koncert Veselih godcev in od 20. ure dalje za prosto zabavo igrajo VESELI GODCI iz Boljunca.

VSE TRI DNI DELUJEJO KIOSKI Z JEDMI NA ŽARU IN DOMAČIM VINOM!

ljane, Založništvo tržaškega tiska, devinsko-nabrežinska občina in sedanji devinski princ Raimondo della Torre e Tasso. Edini izvod izvirnega teksta hranijo v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. Sedanji ponatis tega slovarja ni samo faksimile originala, saj vsebuje knjiga tudi strokovne razlage Lina Legiša, Bogomila Gerlanca in Branka Reispa. Prispevki so prevedeni tudi v italijanščino, prevod pa je delo Alojza Rebule in Saše Zobjeka. Uvod je napisal devinsko-nabrežinski župan Albin Škerk.

Med velikim številom udeležencev te prireditve je bilo več kulturno-političnih delavcev z obeh strani meje. Najprej je spregovoril sedanji lastnik devinskega gradu princ Raimondo della Torre e Tasso, ki je povedal, da je servit Gregorio Alasia da Sommaripa, doma iz okolice Cunea v Piemontu, prišel v Devin na povabilo tedanjih devinskih gospodov Raimonda VI. della Torre-Valsassina in njegovega sina Mattia, ki je bil visok cerkveni dostojanstvenik. Sommaripa je prišel v Devin, da bi poskrbel za versko vzgojo prebivalstva v času, ko je bil še živ vpliv protestantiz-

V letošnjem juliju je trgovinski pomorski promet v Trstu presegel tri milijone in 500 tisoč ton. V primerjavi z lanskim julijem se je promet povečal za 25 odstotkov. Zanimivo pa je, da se je v odstotkih znatno povečalo natovarjanje, medtem ko se je zmanjšalo raztovarjanje. V letošnjem juliju se je povečal tudi trgovinski železniški promet. V primerjavi z istim mesecem lani se je povečal za več kot 38 odstotkov. Te podatke je objavil pokrajinski urad tržaške trgovinske zbornice. Podatki zadevajo pr-

vih sedem mesecev letošnjega leta. V teh mesecih je promet znašal 23 milijonov 886 tisoč ton, medtem ko je lani znašal 20 milijonov 843 tisoč ton, seveda v prvih lanskim sedmih mesecih. Levji delež prometa gre na račun naftovoda, saj so tankerji pripeljali v Trst nad 18 milijonov in 500 tisoč ton surove nafte. Ostali pomorski promet znaša v letošnjih sedmih mesecih pet milijonov 286 tisoč ton se pravi, da se je promet povečal za 3,9 odstotka v primerjavi z istim razdobjem lani.

Promet v tržaškem pristanišču

ZAPIS IZ REZIJE

Solbica v Reziji: 230 prebivalcev in vsaj še enkrat toliko zdomcev; dobra polovica vseh tistih, ki so ostali v domačem kraju, je že v letih. Najhujša pa je gospodarska brezizglednost.

Težko, da bi bil bernski Odbor za Furlanijo, ki je obiskal kraje, kjer je maja 1976 pustošil potres (in ki je v Švici za potrebe potresencev zbral skoro pol milijarde lir), kje drugje naletel na hujšo stvarnost. Tik pred obiskom v Solbici je namreč bil v Trasaghisu pri Huminu. Tudi v tem furlanskem kraju je izseljeniška bera že od pomneža obilna; tudi tu je potres sejal razdejanje ... Toda svet je tu nižinski. Tu pa tam je le opaziti kak manjši

jajo nova delovna mesta in gospodarsko tkivo, ki naj zadrži domači človeški humus pred erozijo zdomstva. Tisti, ki so ostali na rodni zemlji, so to razumeli. Hvaležni so za stvarno solidarnost, še bolj pa jim polni srce občutek, da so našli v sebi enakih polno sozvočje. Pogled na opravljeno delo jih navaja s ponosom, po grenkobah in trudu je to prazničen dan ...

Tisti del delegacije (resnici na ljubo povejmo, da je to bil večji, pa čeprav uradno ne najpomembnejši del), ki je po praznovanju v nižini pod noč prišel v Solbico na srečanje z voditelji in člani zadruga Ta rožina dolyna, je v Reziji pričakala hvaležnost za prejeto pomoč. Toda vzdušje je bilo nedvomno drugačno. Tu še ni čas za proslavljanje. To je bilo jasno razbrati iz resnih pogledov domačinov, ki so se zbrali v največji učilnici montažne šole.

Stolov je dovolj le za goste in majhen del prisotnih; ostali stoje, mlajši pa posedajo kar po tleh. Beseda je umirjena, slovensko obotavljajoča, zaskrbljena. Člani mlade zadruga — 70 jih je — razpravljajo o opravljenem delu in načrtih na bližnji in oddaljeniji rok. Sami so v zadrugo prispevali zemljišča, z desetimi milijoni švicarske pomoči so kupili poljske stroje, tri milijone jim je kot znak posebne naklonjenosti prispevala gorska skupnost, pol milijona občinska uprava. S tem denarjem so za silo popravili poti in očistili ter pognojili zemljišča, ki se jih že več kot dve desetletji ni dotaknila kmetovalčeva roka. Po opravljenem delu ugotavljajo, da imajo krme dovolj za 50 ovac; v kratkem si bo predstavništvo osebno ogledalo prodajno ponudbo.

Besede teko umirjeno, skoro boječe. Le pri posebno tveganih skokih v bodočnost se včasih zaiskri oko ob sanji gospodarskega čudeža, če bi bilo mogoče združiti sodobno živinorejo s turizmom: preskočili bi parazitsko razdeljevalno mrežo mlečnih in sirarskih izdelkov. Toda že naslednji tre-

nutek so na platno spet težave: doslej so še vedno lahko plačali obema zaposlenima delavcema — skrbi jih, če bo tako tudi v prihodnje ...

Res, tu ni čas za proslave. In vendar bi jim ga privoščili tem dobrim ljudem pod Kaninom. Morda pa le ni več tako nedogledno daleč. Pomislimo samo, da po desetletjih vendarle spet teče beseda o produktivni dejavnosti v domači dolini, pa čeprav je doslej zadruga. Ta rožina dolyna edina, ki na tej zemlji ustvarja priložnosti za delo.

M. S.

—o—

DVE POROKI

Dva naša prijatelja sta si izbrala mesec avgust za začetek nove življenjske poti; v soboto, 4. se je namreč poročil prof. Marjan Vončina, preteklo soboto 25. pa dr. Mirko Špacapan. Gre za mladeniča, na katera nas veže dolgo prijateljstvo, ki pa sta poznana tudi širšemu goriškemu krogu. Prof. Vončina poučuje na trgovski šoli in na učiteljski in se vztrajno udejstvuje v slovenskem šolskem sindikatu, za življenjsko družico si je izbral prof. Fabio Selva. Dr. Mirko Špacapan, ki je nedavno zaključil študij medicine, je del svojega življenja posvetil našim organizacijam, tako kulturnim kot športnim in slovenski stranki. Z gdč. Katy Kostnapfel se je poročil preteklo soboto v župnijski cerkvi v Sv. Križu. Novima zakoncema želimo vso srečo z željo, da bi še dalje pomagala pri rasti naše narodne skupnosti.

Zapadna obvoznica ob Soči

Deželni odbor je 9. avgusta letos odobril sklep, da poveri družbi Autovie Servizi izdelavo izvršilnega načrta za cesto, ki bo zgrajena na zapadnem delu mesta, ob levem bregu Soče in ki naj bi šla od solkanskega polja (od kazermet) do industrijske cone v Štandrežu. Ni še padla sicer dokončna beseda, ali vsaj določene polemike se bodo vnele v goriških krogih ob tem načrtovanem objektu; dejstvo pa je, da je bila izdelava načrta že poverjena in zato se lahko sklepa, da bo do realizacije prej ali slej prišlo. V politiki pride pogostoma do čudnih stališč in odločitev, navadni in preprosti državljani velikokrat težko razumejo, zakaj se politiki obnašajo na določen način in zato si po svoje razlagajo težko opravičljive sklepe. Mislimo, da se bo to dogajalo tudi v tem primeru.

Najprej je treba ugotoviti, kateri so nagibi, ki so upravitelje privedli do tega, da so se odločili za omenjeno cesto. Prvič, ta cesta ne bo prav običajna; po nekaterih govoricah bi ne smela biti prav ozka, šla bo čez rodovitna polja (ob vedno večjem pomanjkanju obdelane zemlje gre za pravi nesmiselni poseg), nadaljevala se bo čez tovarno Safog v nekem francoskem zaporedju mostov in nadvozdov, mimo ločniškega mosta pa se bo povezala z industrijsko cono in z bodočim avtoportom; ne smemo med drugim pozabiti, da je del obdelanih površin last slovenskih kmetov in da jih bo ta cesta v določenih primerih popolnoma uničila. Drugo vprašanje je na-

(Dalje na 7. strani)

SEMINAR ZA ŠOLNIKE

Sindikatslovenske šole — tajništvo Gorica — obvešča zainteresirane, da je bil jesenski seminar v Sloveniji preložen na čas od 9. do 16. septembra 1979. Spremenjen je bil tudi kraj. Seminar bo v Kranju, v hotelu »Creina«. Vabljeni so učitelji in profesorji (10 mest). Kdor se hoče seminarja udeležiti, naj naslovi pismo prošnjo na Sindikat. Udeleženci se morajo prijaviti v recepciji omenjenega hotela dne 9. septembra ob 18. uri.

industrijsko-obrtniški obrat. In končno je od švicarske nabirke levji delež šel prav temu furlanskemu kraju; na ta račun so postavili vzoren zadružni hlev in k njegovi smotrnosti so prispevali celo strokovni izvedenci padovanske univerze.

Izseljenci pač najbolje poznajo potrebe v domačem kraju: na svoji koži so občutili pomanjkanje priložnosti za delo. Zdomski denar so namenili produktivnim ciljem. Raje kot v zgolj družbene usluge — šole, otroške vrtce, bolnišnice, kulturne domove — so ga vložili v podvige, ki ustvar-

Bogat spored »Goriškega septembra«

Z nazivom »Goriški september« imenujemo vrsto prireditev, ki so na programu v našem mestu; gre za številne in že priznane kulturne ter rekreacijske manifestacije, ki jih prirejajo razna društva, ustanove in goriška občina. Najbolj zanimiva in v kulturnem pogledu tudi najpomembnejša je organizacija mednarodnega pevskega tekmovanja C. A. Seghizzi, ki bo v veliki dvorani UGG od 30. avgusta do 2. septembra. Letošnja manifestacija je že osemnajsta po vrsti, na kateri bodo nastopili zbori iz številnih evropskih držav in ki privabi v Gorico veliko ljubiteljev zborovskega petja.

Prav tako privlačno je tudi tekmovanje folklornih skupin, ki bo v Gorici od 6. do 9. septembra in ki je zanimivo zaradi svojega mednarodnega značaja. V teh prvih septembrskih dneh Gorica zaživi v evropskem duhu, saj bomo imeli priložnost videti skupine iz mnogih evropskih držav. Poleg teh mednarodnih in že tradicional-

nih prireditev pa bo v septembru še mnogo drugih manifestacij, ki bodo tako ali drugače povezovale ljudi iz naših obmejnih dežel. Tako bo od 6. do 8. septembra v Attemsovi palači mednarodni kongres o ljudskih običajih, v nedeljo 9. septembra je na programu kolesarska dirka Gorica-Nova Gorica, od 23. do 30. bo v Avditoriju fotografska razstava Koroška - Slovenija - Furlanija-Juljska krajina, v zadnjih dneh pa bo prav tako v Avditoriju zborovanje pnevmologov iz teh treh dežel. In še bi lahko naštevali: mednarodni pohod prijateljstva v nedeljo, 2. septembra, razstava furlanskih umetnikov od 1. do 21. v Avditoriju, tretja izdaja mednarodnega pohoda »Goriški september« v nedeljo 16., letalska manifestacija ob 40-letnici kluba »L. Marni« z nastopom akrobatske skupine »Frecce tricolori« na goriškem letališču 23. septembra. Kot vidimo, gre za številne prireditve, nekatere že tradicionalne, druge pa nove,

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Boris Pahor

Kocbekova lirika v italijanščini (Nekaj kritičnih pripomb)

I.

Centro Studi Europa Orientale (Študijski center za vzhodno Evropo) v Bologni je pred kratkim dal na trg prevod Kocbekove »Tovarišije« in pa prevod izbora Kocbekovih pesmi. O »Tovarišiji« bi spregovoril posebej; tokrat bi nanizal nekaj opazovanj ob branju v italijanščino prelitih Kocbekovih stihov.

Prevajalec je Antonio Setola, vendar je njegov tekst pregledal Angelo Leone. Le-ta je avtor tudi zgoščenega predgovora, v katerem pravilno uvršča Kocbeka med pomembne evropske pesnike ter tudi zelo realistično sodi takó o ponesrečeni usodi koa'cijske »tovarišije« kakor o Kocbekovem položaju v pokoncilskem ozračju. Manj pa so sprejemljivi odstavki, ki jih je avtor posvetil slovenski kulturi in Slovencem nasploh. Ti naj bi bili hribovci (montanari), ki branijo svojo ogroženo identiteto, značilnost njihove kulture pa je zavoljo tega trdota (durezza), tudi zavoljo zemljepisne danosti je njihova kultura neuglagljena (rude). Kam je pisec te uvodne glose šel iskati trdoto slovenskih pesnikov, je skrivnost, saj je od Pisanic in Prešerna do Kosovela in Kocbeka naš pesniški opus vse prej kot izraz gorskih utrjenih postojank in junaških planinskih strelcev. Zelo verjetno je, da Angelo Leone sodi o značaju slovenske kulture na podlagi opisa bojev za časa druge svetovne vojske, kakor jih je spoznal iz prevoda »Tovarišije«; vendar so vsi osvobodilni boji v Evropi, tako pri nas kot v Italiji, Franciji itd. večinoma potekali po hribovitih področjih; zato je nesmiselno prenašati vtise ob branju takih bojev na značaj neke kulture! Kakor je v bistvu nesmisel, da izide slovenski pesnik v izdaji, ki je posvečena vzhodni Evropi! Seveda štejemo založbi v dobro, da je Kocbeka predstavila kot pesnika italijanskemu kulturnemu svetu, vendar uvrščanje v vzhodno Evropo ostaja le nesmisel. Dobro je pri tem to, da Leone vsaj podaljša slovenski življenjski do Ogleja, tako da nam z levico vrne, kar nam je z desnico vzel. Na splošno pa bi ugotovil, da o nas bolj malo ve.

II.

Prevajalcu Setoli je seveda slovenski svet bližji. Ob Kocbekovi slovenščini se večkrat dobro znajde; pogostoma pa je ob pesnikovem besedilu površen, tako da je malo pesmi, ki bi bile v prevodu brezhibne. Zato moram popraviti sodbo, ki sem jo izrekel na tržaškem radiu prve dni tega meseca. Takrat so me vprašali za mnenje, ko sem skrbno pregledal samo prvi del knjige, drugo polovico pa sem prebral samo v italijanskem prevodu. Zato sem menil, da je drugi del boljši, bolj izdelan. Ob pazljivem primerjanju prevodov iz »Groze« in »Poročila« s slovenskim tekstom, pa sem zdaj ugotovil, da pripombe, ki sem jih izrekel na račun prevodov iz »Zemlje«, veljajo tudi za vse druge pesmi.

Naj navedem poglobitve spodrsiljaje.

Pesmi iz zbirke »Zemlja«.

Pri liriki »Vrč« je že v slovenščini (izbor prinaša namreč tudi pesmi v izvirniku) napačno govor o »nočno vonjajočem senu« namesto »močno vonjajočem senu«. Tudi zamenjava »posode odžeganosti« s »posodo žeje« ni posrečena. Prevajalec pa slabo prevaja besedilo »z razprtimi očmi mirno moliš v nego-

tovost«. Ker gre za vrč, ne more biti »con occhi spalancati ti sporgi all'incerto«. Sporgersi pomeni namreč nagniti se, česar pa v pesnikovem besedilu ni zaslediti.

Skoraj zmeraj, najbrž je izjema ena sama, je zgrešeno preveden pridevniški prislov zamolklo. »Konji se pasejo zamolklo« je v italijanščini »cavalli pascolano in silenzio«, kar je zgrešeno. Prav tako slovenski »je zamolklo strune prebiral« ne more biti »come se toccasse leggermente le corde«. In tudi »stopinje odmevajo zamolklo« ni »eco stanca«, ampak kvečjemu sorda, cupa ali podobno.

V pesmi »Bližina« je slab prevod stiha »Temna omama me je besno podrla«, ki se glasi »Oscuro stordimento m'afferrò crudele«. Afferrare namreč pomeni zgrabiti, podreti pa je v italijanščini abbattere, far crollare in slično. Tako šum ni chiasso, saj pesnik leži med koreninami! Moral bi prevesti s fruscio ali čim podobnim; prav tako »šum narašča« ni »cresce lo strepito«, pač pa cresce, aumenta il rumore. Grmeti je tuonare, mugghiare je nepotrebna oddaljitve od izvirnika.

Društvo SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV

Trst

prireja XIV. študijske dneve DRAGA *79

Spored:

— Sobota, 1. septembra, ob 16.30:

BOHINJ: OB 40-LETNICI
NEKE VIZIJE

— Nedelja, 2. septembra, ob 9. uri:

sveta maša na kraju zborovanja
ob 10. uri: NARODNOST V TEOLOGIJI
IN CERKVI PROTI LETU 2000
ob 16. uri: SLOVENSKI MATIČNI, ZAMEJSKI IN ZDOMSKI TRENUTEK

Zborovanje bo v parku Finžgarjevega doma na Opčinah, Narodna ulica 89. V primeru slabega vremena bo prireditev v dvorani.

Večinoma prevajalec pesnikov cvrčati (ptiči cvrčijo) prevaja s cinguettare. Zakaj? Cinguettare je čivkati, Kocbek čivkanje prav dobro pozna, a ga malo uporablja. Cvrčati bi morebiti prevedel s trillare ali garrire, pa so še drugi glagoli na voljo!

Pesnik pravi »Po jesenskih vratah gredo žene«. Vrat ali ozare so neobdelani pasovi ob njivah ali travnikih; prevajalec pa rabi izraz soglia, kar je po naše prag: »Per tutte le soglie d'autunno tornano le chio vino la turgida vite«. Poškropil naj bi trto, ne sebe!

»Zastrta soba« ni »nascosta stanza«, »odgrniti meglo z oči« ne more biti »strappare la nebbia dagli occhi«; »gromka je veličasnost« je v italijanskem prevodu postala »amara maestà«, ker je prevajalec zamenjal »gromko« z »grenkim«, tako da je smisel docela izmaličen.

Pri prevodu pesmi »Roki« so zgrešeni časi, zakaj »sem bežal pred smrtjo« ni »sono fuggito«, pač

pa »fuggivo«, ker dejanje traja. Isto velja za naslednje glagole, kjer italijanski passato prossimo ni na mestu. Potem pa je prevajalec slovenski pričujeta poitalijančil s presentano, tako je trem stihom odzvel sleherni smisel; moral bi reči testimoniano!

V prvi kitici pesmi »Dialektika« Kocbek pravi »bistra dialektika«, v prevodu pa je »limpida dialettica«, kar je seveda narobe, ker bi moralo biti acuta, sagace in podobno. V liriki »Razpelo na polju« pesnik o Križanem pove, da je bil »blažen od kadila«, v prevodu pa blažen postane pallido, kar je po naše bled, »pallido d'incenso«. Niže prevajalec v isti pesmi »neznansko čaščenje« spremeni v »insolito rispetto«, kar je veliko manj kot adorazione! Lirika »Pokrajina« ima tudi stih z »zamolklim žitom«, v italijanščini pa imamo »silente grano«, kar kaže, da je ta prislov kar naprej kamen spotike. V isti liriki prevajalec zamenjuje glagola napiti se in opiti se, saj »pijanci se ne napijejo žeje« ne more biti »gli ubriachi non si sborniano di sete«.

»Selitev« je ena izmed bolj nesrečnih pesmi, v prevodu namreč. »Konji skačejo« ni »scalpitano«, ampak saltano, saj skočijo čez prepade! Prav takó »žene poslušajo škrtanje v pohoštvu« ne more biti »ascoltano lo scricchiolio dei mobili«, ker se ne premika pohištvo, pač pa je škrtanje v njem. »Čudenje« ni sbigottimento, ampak meraviglia, estasi itd. Zaključno imamo v slovenščini »začenjamo se seliti«, v prevodu pa je tretja oseba množina: »cominciano a traslocare«, kar je lahko stavčeva napaka, morebiti pa tudi ne. Vsekakor stiha »moški se prebujajo / z glavami ob nožišču« bi morala biti v prevodu »gli uomini si svegliano / con la testa a pie' del letto, medtem ko je zdaj »con la testa dai piedi«, kar ni ne razumljivo ne lepo.

»Prikazen« je spet polna nedopustnih sprememb. »Čudenja« ne morejo biti »stravaganze«, ampak spet meraviglie itd., kot sem že omenil. Skažena sta v prevodu stiha

Kdor me vidi, ve, da sem prikazen,

odvezana od naklonjenosti in usmiljenja,

ki sta v prevodu

Chi mi vede sa che sono un fantasma
assolto da benevolenza e compassione.

Assolvere pomeni oprostiti, zato je v tem primeru potrebno uporabiti glagol esonerare. Istotam drznost ni sfrontatezza, ampak audacia.

V pomembni liriki »Papige« sta po svoje spremenjena končna stiha. »Ko se bodo (možje) nanaglom obrnili, / bodo papige poginile« je v prevodu »Quando d'un tratto si rivolteranno, i pappagalli in noi scompariranno. Moralo pa bi biti »Quando si volgeranno ... i pappagalli in noi periranno«, kar je seveda dosti bolj krepko; saj bi pesnik sam lahko rekel, da bodo papige izginile; pravi pa, da bodo poginile!

Pesem »Množice« ima v prevodu poleg drugih pomanjkljivosti zmaličeno zadnjo kitico. »Pameten« ni intelligente, ampak saggio, a to ni tako hudo, hujše je, če pesnik pravi, da »smo eno samo staro morje, / merimo svojo širino in globočino« — v prevodu pa je »ci specchiamo ne suo limpido fondo«, ko pa bi moralo biti nostro. Prav tako v naslednjem stihu namesto »ne misuriamo vastità e profondità« mora biti »misuriamo la nostra vastità e profondità«.

V »Odsotnosti« je spet narobe z izrazi. »Presenečenje« ni meraviglia, pač pa sorpresa. Prvič nikakor ne more biti adesso. Posebno ne, če skažiš tako lep stih: »Samo prvič pade pravi sneg«. Če ga prevedem »Solo adesso cade la prima neve vera«, sem namreč v bistvu vse pokvaril. A ta pesem ima, ne glede na spodrsiljaje, v prevodu nekaj grdih stihov. Tako je nemogoč tisti »l'uomo allunga le mani alla donna di un altro«; tako ni logičen »sempre di più il corpo resta fermo«, ko pa pesnik razločno pravi »telo se mi vedno bolj ustavlja« torej »mi si arresta«, »mi si sta arrestando« ali podobno.

(dalje prihodnjič)

Zapadna obvoznica ob Soči

(nadaljevanje s 5. strani)

memnost tega objekta. Nekateri pravijo, da bo služila za povezavo med cestnim omrežjem za Videm in Soško dolino. Vsakega kolikor toliko vestnemu opazovalcu je znano, da promet po soški dolini le ni tako gost, da bi opravičeval izgradnjo omenjene superceste. So spet drugi, ki trdijo, da bo ta cesta povezovala industrijsko cono v Štandrežu z bodočo obrtniško cono pri Kazermetah ob solkanskem mejnem prehodu. Se je v Gorici kdajkoli kdo vprašal, kakšno industrijsko cono imamo? Tako, ki je le nekaj več kot poprečna obrtniška co-

NORBERT BURGER

Bivši univerzitetni docent v Innsbrucku Norbert Burger, ki ga je italijansko sodišče bilo obsodilo na dosmrtno ječo zaradi terorističnih atentatov na Južnem Tirolskem, je na Dunaju priredil tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da bo prihodnje leto kandidiral na avstrijskih predsedniških volitvah in sicer na listi nacionaldemokratske stranke. Gre za stranko, ki je v Avstriji neznatna, saj ni na zadnjih političnih volitvah dosegla odstotka, ki je potreben za predstavništvo v avstrijskem parlamentu. Norbert Burger je izrazil prepričanje, da se mu bo posrečilo zbrati dva tisoč podpisov, ki so potrebni za predložitev kandidature. Če bom izvoljen, je med drugim dejal Burger, bo Avstrija postala predsedniška republika, kot dovoljuje njena ustava. Prizadeval si bom za uvedbo smrtne kazni, za odpravo splava in za preprečevanje biološkega uničevanja nemškega ljudstva. Burger je dejal, da ima njegova stranka mnogo pristašev v drugih avstrijskih strankah in da lahko računa na finančno podporo številnih krogov.

—o—

Iz Buenos Airesa je prispela nova številka mesečnika »Glas Slovenske kulturne akcije«, posvečena 25-letnici tega osrednjega slovenskega kulturnega društva v Južni Ameriki.

—o—

S TRŽAŠKEGA

KOVINARJI

Deželni koordinacijski odbor sindikalne kovinarske zveze ponovno zahteva, naj se obnovijo pogajanja, da se na ta način rešijo odprta vprašanja ladjedelniške industrije, pri čemer prihajajo v poštev predvsem izvajanje področnega načrta in prvi zasilni ukrepi. Koordinacijski odbor zahteva, naj deželna uprava prične izpolnjevati svoje obljube in zagotovila. V tej zvezi bo koordinacijski odbor stopil v stik tudi s predstavniki krajevnih ustanov.

SIMPOZIJ V MIRAMARU

V mednarodnem centru za teoretsko fiziko v Miramaru se je začel simpozij o alternativnih energetskih virih. Simpozija se udeležuje kakih 200 znanstvenikov iz raznih evropskih in izvenevropskih držav. Po pozdravnem govoru ravnatelja mednarodnega centra prof. Salama je prvo predavanje prebral prof. Mancini z univerze v Catanii.

na, kjer nekateri obrati s težavo pišejo svoje obračune in kamor se ne namerava vseliti kaka večja družba, nekatere pa celo zapirajo. To je goriška industrijska cona, ki ni nikoli pogumno startala, obrtniška cona pa se mora še roditi; potem bo kdo rekel, da to ni načrtovanje!

Ne bo odveč, če povemo tudi, da bo ta objekt stal — po današnjih cenitvah — nekaj nad pet milijard, ki se bodo v končni fazi verjetno podvojili. Se zavedajo ti naši politiki, da je to denar tudi nas sveh? Je mogoče, da za popravilo šole ali ceste ali pločnika ni mogoče dobiti denarja ne pri Ponciju ne Pilatu, za cesto, ki verjetno niti ni potrebna, pa se lahko razpolaga kar z milijardami. Poleg teh »začetnih« stroškov bodo verjetno morali skrbeti tudi za vzdrževanje te ceste; kako bodo to uredili, nam ni znano, ko danes ne zmorejo vzdrževati niti mestnih ulic, da ne govorimo o cestah v okoliških vaseh. Vprašamo se, če so se ti drzni »načrtovalci« sploh kdaj peljali skozi Štmaver ali Podgoro ali Štandrež ali skozi druge zaselke in vasi? Tja naj usmerijo milijarde iz javnih skladov, številne milijarde, ki bi bile potrebne za najnujnejša popravila. Zgleda pa, da je treba samo graditi in graditi, čeprav bodo koprive porasle nove strukture; ponašati se z novim je morda tudi predvolilna mikavnost.

BANKA ITALIJE

V pristojnih krogih ne potrjujejo vesti, da bi bil guverner banke Italije Baffi poslal višjemu svetu osrednjega denarnega zavoda in vladi pismo, v katerem sporoča svoj odstop. V teh krogih ugotavljajo, da se položaj ni spremenil od konca letošnjega maja, ko je guverner Baffi ob sklepu svojega letnega poročila sprožil vprašanje svojega naslednika. Tedaj je dejal, kako je trdno odločen, da ne bo ostal na svojem odgovornem mestu več kot do konca tega desetletja. Pripomnil pa je, kako bi morda kazalo, da bi počakali na sestavo nove vlade, ki naj določi novo politiko na področju denarništva tudi glede na nastajajoči proces denarne izgradnje Evrope.

V tej zvezi je zanimivo, kako turinski dnevnik »La Stampa« objavlja na prvi strani članek znanega univerzitetnega profesorja in publicista Jemola, ki graja ukrepe rimske sodne oblasti proti guvernerju banke Italije Baffiju in njegovim najožjim sodelavcem, kar pisec smatra za nekaj zelo škodljivega za nadaljnji gospodarski in politični razvoj v državi.

ZALOSTNA PETDESETLETNICA

Letos januarja je poteklo 50 let, odkar je diktatura kralja Aleksandra in generala Živkovića v Jugoslaviji prepovedala vse politične stranke. Od tedaj v Sloveniji ni bila ustanovljena in ni eksistirala nobena politična stranka razen leta 1936 ilegalno ustanovljene Komunistične partije Slovenije.

Sodobno kmetijstvo

Ogrčavost goveje živine

Z uporabo sistemskih insekticidov je prišlo do zaznavnega napredka pri zatiranju ogrčavosti ali hipodermoze pri goveji živini, bolezni, ki po vsem svetu povzroča velikanske izgube rejcem, saj občutno zmanjša proizvodnjo mleka in je škoda zaradi občutno zmanjšane količine mleka in prireje mesa celo nekajkrat večja od izgube zaradi pokvarjene kože.

V Kanadi so izračunali, da že 6 ogrcev povzroča izgubo na spremenjenem mesu zaklanega pitalca v višini 30 kanadskih dolarjev, lahko pa je celo tako visoka, da pride na 0,20 dolarja na kg izplenjenega mesa. V Britaniji izgube znašajo celo do 20 funt šterlingov na posamezno žival.

V Nemčiji računajo, da prizadeta žival zmanjšuje prirejo mesa za okrog 12 kg. Tam je bolezen hudo pereč problem. Enako je v Franciji, kjer je ogrčavih 900.000 govedi.

V povojnem obdobju je v Sloveniji bilo prizadetih od 10-15 tisoč govedi letno in to na področju občin Jesenice, Radovljica, Kranj, Kamnik, Ilirska Bistrica, Sežana, Koper, Nova Gorica, Tolmin, Kočevje, Črnomelj, Velenje, Mozirje, Slovenj Gradec, Dravograd, Ravne.

V tem obdobju so ličinke govejega zolja mehanično čistili, kar pa ni dalo vidnega uspeha, saj zaradi neenakega dozorevanja in velikosti vseh ličink z enkratnim čiščenjem ni bilo mogoče odstraniti, niti ni bilo mogoče vse ogrčave živine zajeti v enkratno čiščenje.

Ogrčavost so začeli zatirati s tabletami neguvona, katerega pa so kasneje začeli uporabljati v 2% oljnati raztopini, ter neguvona v 50% koncentraciji za intramuskularno uporabo, tiguvona, in obeh oblik ruelena (25E in 6R). Pri teh terenskih preizkušnjah uporabe insekticidov so uporabljali tudi metodo »pourown«.

V šestletnem obdobju so živinozdravniške postaje v Sloveniji opravile naslednje delo pri zatiranju ogrčavosti na že omenjenih območjih:

1. V prvem obdobju so z insekticidi (pranje in pourown) zajele v poznem jesenskem času vse pašne, ogrožene živali, pri katerih še niso bili klinično zaznavni ogrci na ledjih. Po epizootioloških izkušnjah, ki so usmerjale preventivno delo, pa so bile zajete prvopašne živali po končani paši. V maju naslednjega leta so obiskali ogrožene reje in ugotavljali število ogrčavih živali in število ogrcev na prizadeto žival. Kontrolirali so tudi živino ob prihodu na planinske pašnike in so bile klinično obbolele živali ponovno zdravljene.

2. V drugem obdobju zatiranja (število ogrčavih živali se je dotlej občutno znižalo) so pristopili h kasnemu zdravljenju. To pomeni, da so zdravili samo klinično ogrčave živali, ki so jih rejci sami prijavili ali so jih ob pregledih našli na kmetijah. Zato naj kmetje takoj javijo pojav bolezni živinozdravniku.

Z. T.

KNUT HAMSUN POTEPUHI

Poslovenil Oton Župančič 63

Teden pozneje se je zgodilo Ezri nekaj pošastnega. Neko nedeljo popoldne, ob dobi, ko so se ljudje vračali iz cerkve, se je razlegel z barja krik — krik. O Bog, bilo je tako dolgo in težko in podzemno, deklica, ki je pasla gori v rebri čredo, je čula in zbežala prestrašena domov in na pragu omedlela, tudi ljudje z zunanega zaliva, ki so prihajali iz cerkve, so slišali in bežali na žive in mrtve, vsa srenja se je zgostila, Ezra je pritekel, kot da mu gori za petami, slišal je krik s svojega sveta. Ves dolgi večer so presresli ljudje ta dogodek, to ni bila malenkost, da je začelo zopet z močvirja tožiti, ubogi Ezra se vendar ne more tam zunaj nastaniti, ko se je to zgodilo, in kaj je z vsemi drugimi, z vsem širnim zalivom, ali more po tem dnevu imeti še kdo eno samo mirno noč? To ni zatulil Karolusov bik, tudi ni bil ponirek, ki bi bil samo kriknil, pa zopet umolknil, torej je bila pač nemirna duša, ki je tožila. Vsi so mislili na brodarja Skaara.

»Mislim, da bi morali to prekleto močvirje odtočiti,« je rekel Avgust. »Kaj meni ti, Karolus?«

Karolus se je obotavljal, najbrž ga je malo mikalo, govoriti kaj več o mrliču in zopet vleči na dan zločin svoje žene: »Ne vem, ali naj bi si upali mrliča motiti,« je rekel.

Avgust: »Ako ga najdemo in pokopljemo na pokopališču, bo počival v posvečeni zemlji in ne bo več črnil. Take misli sem jaz.«

Nekateri so kimali in se strinjali z njim, drugim se je zdelo tvegano izkopavati mrtvaka; kakšno pravico imajo posegati v božjo oblast? Vsa zadeva je zaspala. Sicer se je tikalo miru in pokoja vsega zaliva, pa je le zaspalo. Ezra, katerega se je to nemara najbolj tikalo, ni mogel živeti v večnem strahu in trepetu, razburjenje mu je uplahnilo, začel je zopet delati na svojem svetu — in čudno, poslej se je ravnal po Avgustovem nasvetu in naredil je hlev dvakrat tolik kakor prej. Kaj neki si je pri tem mislil?

Zdaj pa se je zgodilo staremu Martinu nekaj žalostnega. Dobil je svojo novo kravo iz župnišča, ime ji je bilo Fagerlin, držala se je lepo črede in dajala vsako jutro, opoldan in zvečer po nekaj mleka, vse je šlo dobro. Druge krave so bile sicer nanjo hude in so jo suvale in odrivale, pa to je od kraja vedno usoda tujega živinčeta, to kmalu mine. Potem pa se je Fagerlin zatekla v brezdanjem močvirju. Bilo je tako žalostno, nič več ni bilo storiti, vsa pomoč je bila zaman. Vidite, ubožica Fagerlin je bila tuja na tem pašniku, ni se naučila že kot telica ogibati se okna v močvirju, morda je bila povrhu še pahnjena vanj, sam Bog ve, vsekakor je izginila. Kaj pa z Martinom in njegovo družino? On sam je sprejel nesrečo potrpežljivo in se je tolažil s tem, da ne bo več dolgo živel, ljudje so pa kljub temu drli vkup in se posvetovali, kaj bi bilo storiti.

»Ali naj še zdaj ne odkopljemo barja?« je vprašal Avgust.

»Mar dobi Martin potem živo kravo nazaj?« so mu odgovorili.

»No, potemtakem naj leži Skaaro skupaj s kravo?«

Vsi so se zgostili in zdelo se jim je, da je to jako hudo, toda kako pomagati, ali bi sploh kaj pomagalo? Stvar se je razblinila v nič. Ezra se je postavil na Avgustovo stran in se je na moč potezal, da bi barje odtočili, to peklensko brezdnost, to ogabnost sredi belega dne, toda Ezra je govoril zaman. Kaj je mogel drugega, nego zidati dalje svoj hlev in ga pripravi za štiri krave, ko je že postavil temelj za to velikost.

Nazadnje pa se je zgodilo, česar je bilo treba, da se je javno mnenje prevrglo za Avgustov načrt: v nedeljo popoldan je zopet zaklicalo od močvirja, to pot dvakrat zapovrstjo.

Zdaj se ni bilo mogoče izogniti, nekaj se je moralo zgoditi. Klicanje se je oglasilo natančno isto uro kakor zadnjič, ljudje so opazili, da je bilo isto dnevno dobo, ko se je brodar Skaaro pogreznil, zdaj je klical po odrešenju, on je bil, nobeden drugi nego on. Da je danes klical dvakrat, je bilo zato, ker je bil zdaj v veliki sili in sramoti, ko je prišla doli k njemu še krava.

Pastirica je hitela domov, ljudje iz srenje so slišali to pot klicanje sami. Ezra je pridirjal, se vrgel obupan na tla in izjavil, da mora zdaj opustiti zidanje, ker si ne more misliti, da bi živel v tej grozi.

Župan Karolus se je še tisto uro zavzel za stvar in šel k župniku po svēt. Vzel je s seboj Joakima, ako bi bilo treba kaj napisati, ali če bi se sploh vse skupaj zanj neugodno zasukalo.

Na močvirju je pri delu mnogo mož, vsi moške iz srenje, jasen poletni dan je, in nič ni nevarnosti, tam so po nujnem poslu. Avgust vodi, v ravni črti je napel od morja do griča vrvice, da bodo ob nji kopali, in razmešča ljudi ob tej črti, sam se žene na vse pretege in ne žali nobenega truda. O, Avgust danes nima rdeče pahovke okrog pasa, ne cigare v ustih, pot lije po njem, tako je, kakor bi ga gnalo, naj pokojnemu brodarju Skaaru nekaj poravnava, zato je tako vnet. Usekuje se v prste in se briše ob hlače in niti troho ne pazi na svoje lepe škornje z lakastimi zavahi.

Pri delu se ne govori mnogo, in še tisto malo kar govore, šepetajo potihem, ker so pri slovesnem delu.

Čim bolj se bližajo oknu, tem opreznjeje zasajajo lopate, saj nikoli ne veš, ob kaj utegneš zadeti. Ezra je na čelu in odmeta prvo plast šote, za njim gre vsa vrsta mož, čezdalje manj so vidni, čimbolj delajo v globčino, zadnji so skoro skriti na dnu jarka.

Ezra je tik okna. Polaga droge in deske predse, da more na njih stati, vse barje se ziblje, kadar zasadi lopato. Pogleda nazaj, ali je blizu pomoč, če bi bilo treba, nato stopi proti tistemu mestu, stoji na tistem mestu. Z lopato zajema samo mehko močvirsko blato, odrine izdajski zeleni grivnik, toda šotno blato skoraj mahoma zopet napolni prazno mesto, njegova lopata ne pušča sledu, kakor bi ril po kaši. Prekorači mesto in se mukoma spravi na trdino. Na koncu motvoza odstopi, in naslednji mož pride na čelo. Ezra sam se vrne in stopi na zadnje mesto v vrsti. Tako je določil Avgust.

Okoli poldne je bilo videti že široko črno pot navprek čez močvirje in pod večer je bilo opravljenega nekako polovica dela. Ljudje so šli tiho kramljaje domov. Pri oknu so dospeli za štiri lopate globoko, pa niso zadeli na nič, nego na blato. Po prekopi je že veselo tekla voda.

Zjutraj so se na novo lotili.

Tedaj se je nekaj pripetilo.

Mož, ki je bil tisti trenutek na čelu, je zakričal in skočil iz jarka. Ali je kaj našel, so vprašali. — Da, nekaj trdnega, z lopato, čuti se, kakor obleka. — Teodor, ki je bil drugi v vrsti, se je porogljivo zarežal in se ponudil, da pojde on na čelo. O, Teodor je hotel biti tak dečko, sunil je nekolikokrat z lopato in razkril nekaj okroglastega. »Saj to je samo korenina,« je rekel in jo prijel in jo hotel vreči iz jarka. Ni odnehala, čvrsto se je držala, izpolnila je Teodorju iz roke, se pri tem očistila blata, in kar je zdaj zagledal, ga je ta hip vrglo vznak: prijel je bil za mrtvo roko.

Da, Teodorja je obšla slabina, začel je bruhati vse, kar je imel v sebi, šlo je po obeh potih, ležal je uničen. Avgust je pristopil in koračil mimo njega.

Od vseh teh moških je bil on edini, ki si je upal delati z lopato okrog in okrog trupla in ga spraviti na dan, o, Avgust je bil mož, da je pogledal mrtvaku v oči. Neverjetno, kako dobro se je obdržal mrtvi brodar, barje ga je varovalo, dišal ni po ničemer drugem nego po močvirju, celó obleka mu je bila nepoškodovana, zlati prstan mu je tičal na prstu, roke, ki so bile razprostrate, je bilo treba previdno skleniti. En čevljev je bil izgubil. Truplo je ležalo na skali, samo tri sežnje pod površino v nekakem velikanskem kotlu; voda je vrela iz pike v kotlu, tu je bil studenec.

Mrliča so spravili na trdino, splaknili od njega blato in ga odeli. Avgust je vzel dva moža iz vrste in ju poslal domov, da bi naredila rakev.

Zdaj je največja napetost popustila in nekateri so govorili, da bodo nehali delati. Ezra je pritiskal, da bi vztrajali, saj je imel za to svoj posebni vzrok, šel je k Avgustu in se pritoževal. »Kakšne čenče?« je rekel Avgust. »Nehati? Še misliti ni, nasprotno, okno je treba korenito odtočiti, da ne bo nikoli več vsesalo živega življenja!«

In tako so delali do večera tudi ta drugi dan in prerežali močvirje povprek z ogromnim jarkom. Voda je drla kakor reka, skoraj povsod pod jarkom je bila živa skala, samo velikanski kotel je bil še vedno poln vode in blata. Krave starega Martina niso našli, pač pa Skaarov izgubljeni čevljev.

Ko so zvečer prenehali, je bilo vprašanje, kdo bo mrliča stražil. Vsi so se izmikali temu nevarnemu poslu — ali tudi če ni bil tako nevaren, so se jim le pred njim lasje ježili. Ezra je hotel stražiti, ako bi se mu pridružil še kateri, in Teodor, ki se je zopet ojunčil, se je tudi ponudil. Rad bi bil zopet popravil svojo prejšnjo slabost, tudi je bil zdolaj pri morju in se je lepo opravil. (Dalje prihodnjič)